KWESTJONARJUSZ

7792

b. jenca - ~~internowanego~~ - wieźnia - "~~legjonnika~~" / ~~zesłańca~~ w Z.S.S.R.

7792

1/ Dane osobiste: /imie, nazwisko, stopien, wiek, zawod i stan cywilny/
Sz. Józef Stankiewicz, strzelec, lat 37, wiceprokurator z zawodu, żonaty

2/ Data i okolicznosci zaaresztowania: 14.I.1940 r. na stacji kolej. Równe pod zarzutem usiłowania nielegalnego przekroczenia granicy do Rumunji oraz kontrrewolucji.

3/ Nazwa obozu /wiezienia - miejsca przymusowych robot/: Stanisławów, Chersoń, Nikołajew, Tomsk (Syberja)

4/ Opis obozu, wiezienia i tp. /teren, budynki, warunki mieszkaniowe, higiena/: w Chersoniu budynek pokolejowy, w Nikołajewie teren otoczony drutem kolczastym, zabudowań pokolejowych, wewnątrz pakamery, w Tomsku - stare więzienie carskie. Z wyjątkiem Stanisławowa (pusty) przeważnie zimno, brak opału, wody do picia i ubikacji. W wszystkich więzieniach przepełnienie, robactwo i brudno, miejscami wyjątkowo zajmują wszystkie pojęcia, jedzenie, spanie pod dachem, ojcze bezpośrednio na betonowej podłodze

5/ Sklad ~~jencow~~, wiezniow, ~~zeslancow~~ /narodowosc, kategorja przestepstw, poziom umysłowy i moralny, wzajemne stosunki etc./ W grupie ponad 200 więźniów wyodrębnił się z więzienia w Stanisławowie do Chersonia w grudniu 1939 r. mniejszość ze swoich własnej (z zawodu: policja, straż graniczna, b.U.S., oficerowie, urzędnicy więzienni, nauczyciele wiejscy, dość dużo robotników umiejących z Rumunji, wykształconych zbiorniej, mieszkających nie na wsi). Wyjątki: Ukraińców nie było dopiero później, wspólnie z ukraińcami w innym zabarwieniu "kontrrewolucja", kontakty pocztowe, rodzina, znajomi, stosunki pochodzenie - chłopi na inteligencja, urzędnicy, policja, więzienie z racji wykonywanego zawodu, robotnicy - chłopi, wszystkie poprzednie warstwy zostały zatarte (poza kilku chłopami) wobec wspólnej doli. Jedność miejsc zajęcia wyjątkowo z grubsza, specjalizacja zaczęła się.

6/ Zycie w obozie, wieziniu i tp. /przebieg przecietnego dnia, warunki pracy, normy, wynagrodzenie, ubranie, zycie kolezenskie i kulturalne etc./ Normalnie dzień więzienny bez zadnego zajęcia, przeważnie pod stałym dozorem i obcięciem, ale 6 godzinnym spacerem (5-10 minut) biegiem przez dwór. Stołówka, pora obiadu, kolacji, wydawanie chleba, zupy, kaszy, mięsa na miejscu. Stanisławów odbiegający nadzwyczaj pozytywnie. Wyjątkowo wypełniają czas pogadankami z różnych dziedzin, przeważnie gospodarczych (medycyna, zbiorniczka, górnictwo i tak) mało jednak, bo dużo czasu zajmują pogadanki historyczne

i patryjotycznych, zwłaszcza z okazji świąt narodowych i państwowych. Również Święta Bożego Narodzenia i Wielk. Wielkanocy obchodzone wspólnie przez więźniów, oczywiście z zachowaniem ostrożności wobec strażników więziennych. [illegible] otrzymujemy wszystkie przeróżne propagandowe - komunistyczne.

7792

7/ Stosunki wladz NKWD do Polakow /sposob badania, tortury, kary, propaganda komunistyczna, informacje o Polsce etc./ Zdecydowanie wrogie nastawienie władz N.K.W.D. do Polaków, a przede wszystkim do państwowości polskiej. Stale podkreślano i często przechwalano, a także wmawiano wszystkim więźniom przez politruków i urzędników N.K.W.D. że Polski nie ma i nie będzie. Jest tylko Germania i Z.S.R.R. należy zatem zerwać z przeszłością i [illegible] chociażby nawet na [illegible] przez Z.S.R.R. [illegible] Między [illegible] więźniami [illegible] że więźniowie nie popełnili żadnego konkretnego czynu, że ich uwięziono z racji ich zawodu względ. stanowiska społecznego w Państwie Polskiem. Są przekonani, że mają do czynienia z ludźmi, którzy już pod okupacją sowiecką popełnili czyny przestępcze.

8/ Pomoc lekarska, szpitale, smiertelnosc /wymienic nazwiska zmarlych/. Pomoc lekarska w więzieniach początkowo prawie doskonała. W Tomsku jest [illegible] fikcyjna. Z grupy przeszło 200 więźniów wywiezionych do Rosji z więzienia w Stanisławowie zmarli (których nazwiska pamiętam): a/ w więzieniach: 1/ Zborowski, wiceprezes Sądu Okręg. Stanisławów 2/ Saligowski [illegible] 3/ Rutkowski urzędnik wojewódzki Stanisł. — w obozach: 4/ por. Szymanowski, 5/ Kolbuch, 6/ Bielawski [illegible] dowódca polic. Stanisławów. 7/ [illegible] c/ po amnestji 8/ [illegible] urzędnik N.K.O. Stanisławów 9/ sędzia Malinowski 10/ [illegible] i 11/ [illegible] urzędnik wojewódzk. Stanisławów. Zmarło prócz tego szereg osób, lecz nazwisk nie pamiętam.

9/ Czy i jaka byla lacznosc z Krajem i rodzina ? Z chwilą wywiezienia do Rosji wszelka łączność zerwana. Korespondowanie w więzieniu niedozwolone.

Zwolniony 28.VIII.1941 r. Władze sowieckie nie udzielają informacji, gdzie tworzy się armja polska. Depesza do ambasady polskiej bezskuteczna. Dopiero ~~na depeszę do ambasady [illegible] nadeszła odpowiedź, że należy jechać~~

10/ Kiedy zostal zwolniony i w jaki sposob dostal sie do Armji: do Tocka. 5.X.1941 r. wyjechałem z Tomska wraz z grupą osób ([illegible]) w kierunku do Buzułuku, ale w Czkałowie polska placówka skierowała transport [illegible], informując, że tam tworzy się armja polska. Z [illegible] tylko bardzo [illegible] udało się dotrzeć z powrotem do Tocka. Tam doczekałem 23.XII.1941 r.

M.p. dnia 15. lutego 1943 r.

[illegible signature] Józef